

Kuoleman satoa.

Tilma Hainari †

Rouva Tilma Hainari.

Viime kuun 23 päivänä kuoli Helsingissä tohtorinrouva *Tilma Hainari*, o.s. Hagan, 78 vuoden ikäisenä.

Hainari-nimi liittyy läheisesti seuramme työhön. Tunnettuahan on, miten v. 1910 kuollut harras Karjalan ystävä, tohtori O. A. Hainari teki perustavaa työtä seuramme ensimmäisenä puheenjohtajana Itä-Karjalan herättämiseksi ja nostattamiseksi niin

taloudellisella ja henkisellä kuin yhteiskunnallisella ja valtiollisellakin alalla. Tohtorinrouva Hainari edisti miehensä rinnalla näitä suuria pyrkimyksiä ollen puolisonsa monien harrastusten kannattajana ja innoittajana. Tämän jatkuvan innoitus- ja omakohtaisenkin työn Karjalan hyväksi ymmärrämme sitäkin paremmin, kun muistamme Tilma Hainarin karjalaisen syntyperän — hän oli syntynyt Ruskealassa ja asunut vuosikautia Sortavalassa —, johon hän säilytti koko elämänsä ajan syvän kiintymyksen. Kiihkeänä venäläistytymisvaaran aikana hän työskenteli tarmokkaasti suomalaisten koulujen perustamiseksi Suomen Karjalaan järjestäen niiden hyväksi kautta maan ulottuneen varainkeräyksen. Näillä varoilla saatiin perustetuksi lähemmä parikymmentä suomenkielistä kansakoulua itäiselle rajaseudulle. Tämän työn suuren merkityksen ymmärtää, kun muistaa, miten venäläiset ja näiden kätyrit perustivat näille samoille seuduille monin verroin enemmän venäläistytymiskoulujaan. Jatkuva harrastus Raja-Karjalan kohottamiseksi pysyi hänelle läheisenä aina hänen viime hetkiinsä asti. Pienenä esimerkkinä mainittakoon, että

neelle isänmaalleen. Hän on kuin vuosisatain takaa noussut suuri karjalainen heimopäällikkö, joka on astunut haudastaan viemään kansansa joko voittoon tai kuolemaan.

Sellaisena on hän koko karjalaisen vapaustaistelun symboli ja kaunis symboli.

vainaja tilasi omalla kustannuksellaan viime vuosina useille rajaseuduilla asuville henkilöille seuramme äänenkannattajaa. Kansansivistystyö Raja-Karjalassa on muutenkin ollut hänen sydäntään lähellä. Hän on lämpimästi kannattanut ja tehnyt työtä lukuisissa yhdistyksissä ja pyrynnöissä, jotka tarkoittavat lasten ja nuorison parasta. Hyvin monilla Raja-Karjalan valistustyöntekijöillä oli Helsingissä käydessään asiaa tohtorinna Hainarille.

Erittäin merkittävän elämäntyön rouva Hainari suoritti naisasialiikkeemme palveluksessa. Aluksi hän toimi vv. 1906—1909 Suomen Naisyhdistyksen sihteerinä, mutta tuli 1914 Suomen Naisten Kansallisliiton puheenjohtajaksi. Tässä ominaisuudessa hän innokkaasti työskenteli siveellisyysasian hyväksi ja siinä yhteydessä naispoliisin aikaansaamiseksi. M. m. hän oli jäsenenä senaatin 1919 asettamassa komiteassa kaupunkien poliisitoimen uudelleenjärjestämiseksi. Johtamaansa seuraa hän edusti lukuisissa kansainvälisissä kongresseissa. Monien muidenkin yleishyödyllisten yhteenliittymien hyväksi riitti hänen aikansa ja harrastuksensa. Hän oli m.m. Ulkosuomalaisseurain, Rajaseutuyhdistyksen, Pro Iure Nationumin, Opetusfilmiyhdistyksen, Kerraali Mannerheimin Lastensuojeluliiton ja Koteja Kodittomille Lapsille yhdistyksen hallituksen jäsenenä sekä Koulukeittolayhdistyksen hallituksen puheenjohtajana v:sta 1904. Hän oli myös 1927—28 ja 1929—30 Suomen valtuuskunnan varajäsenenä kansainliiton yleiskokouksissa Genève:ssä.

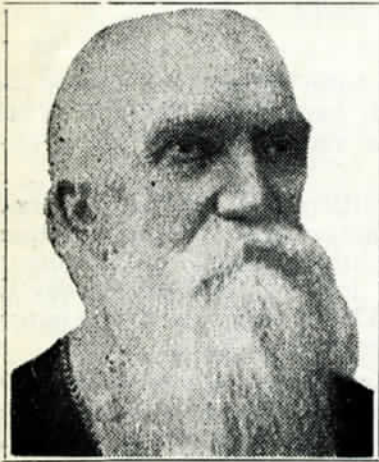
Rouva Hainarin kirjoituksia on vuosien kuluessa ollut lukuisasti sanoma- ja aikakauslehtien palstoilla. V. 1913 hän julkaisi teoksen »Hilda Käkikoski kirjeitensä ja kirjoitelmiansa valossa».

Suuren Karjala-harrastuksensa vuoksi kutsui Karjalan Sivistysseura rouva Hainarin v. 1924 seuran kunniajäseneksi.

KARJALAISET
ja Karjalan ystävät!

Muistakaa lahjoituksilla ja jälkisäädöksillä Karjalan Sivistysseuran rahastoja!

Rovasti Sergei Okulov †

Rovasti S. Okulov.

Suomen kreikkalaiskatoლისen kirkkokunnan kunniavanhus, rovasti *Sergei Okulov* kuoli t.k. 8 p:nä Kuopiossa 87 ikävuodellaan. Vainaja oli yksi niitä Karjalan merkkimiehiä, jonka elämä oli pyhitetty lähinnä ortodoksiselle kirkkokunnalle, mutta jonka merkitys ulottuu paljoa laajemmallekin. Pitkänä elinkautenaan kerkesi rovasti Okulov suorittaa erittäin ansiokkaan päivätyön kirkkokuntansa keskeisenä henkilönä. Karjalassa Suistamolla syntyneenä ja Suomen karjalaisväestön keskuudessa eläneenä hänen ja rahvaan välit muodostuivat hyvin läheisiksi ja rakkaiksi. Häntä pidettiin todellisenä kansallisenä kirkonisänä. Kun mainittu kirkkokunta vapautui Venäjän kirkollisen johdon alaisuudesta, olisi rovasti Okulov ollut erittäin pätevä ja itseoikeutettu astumaan kirkkokunnan korkeimmaksi johtajaksi. Näin olisi varmaan tapahtunutkin, elleivät kirkon kaanoniset säännöt olisi olleet esteenä.

Rovasti Okulovin sisältörikkaasta elämäkerrasta mainittakoon lyhyesti seuraavaa. Tultuaan ylioppilaaksi Pietarin hengellisestä pappisseminaarista v. 1875 ja jatkettuaan opintojaan Pietarin hengellisessä akatemiassa tuli hän v. 1876 Sortavalan kr.katol. seurakunnan kirkkoherraksi. Hän toimi vv. 1880—1896 Sortavalan opettajaseminaarin kr.katol. uskonnonopettajana. Vuodesta 1896 kuolemaansa saakka hän oli kreikkalaiskatoლისen kirkon suomennos- ja toimituskomitean päätoimittajana. Niinikään hän oli Sortavalan pappisseminaarin johtajana ja tärkeimpien aineiden opettajana vv. 1918—1931. Lisäksi hän oli jäsenenä useissa kirkollisasioita käsittelevissä komiteoissa, mm. siinä komiteassa, jonka senaatti asetti v. 1917 valmistelemaan ehdotuksia parannuksiksi kirkkokunnan oloihin. Hän on ollut myöskin useiden hengellisten julkaisujen toimittajana sekä suorittanut lukuisia suomennostöitä.

Oman lukunsa ansaitsee rovasti Okulovin osuus siinä taistelussa, johon hän kansallismielisenä pappismiehenä joutui ja jota käytiin aikanaan Suomen kr.katol. kirkkokunnassa ja sen varjolla Suomea vastaan. Tätä hänen puoleen saanemme myöhemmin palata.

Rovasti Sergei Okulovin poismeno ei ole raskas menetyks yksin maamme kreikkalaiskatoლისelle kirkkokunnalle, vaan koko maallemme, jonka menestymiseksi hänen työnsä kohdistui. Näihin on luettava itäkarjalaisetkin. Itä-Karjala ja sen väestö oli vainajalle rakas ja hänen toimintansa ulottui sinnekin. Siksi me suremme vilpittömästi hänen poismenoaan ja kunnioitamme kiitollisin mielin hänen muistoaan.

Elias Simojoki kuollut.

Ent. kansanedustaja, pastori *Lauri Elias Simojoki* kaatui viime kuun 18 päivänä taistelussa isänmaan puolesta 41 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Rautiossa, tullut ylioppilaaksi v. 1919, suorittanut jumaluusopillisen erotutkinnon ja vihitty papiksi v. 1923. Hän toimi pappina useissa seurakunnissa, viimeksi Kiuruveden pitäjänapulaisena vuodesta 1929. Vainaja oli AKS:n perustajajäseniä ja eduskunnan jäsen vv. 1933—1938.

Elias Simojoki oli taistelija, tulinen ja huiman rohkea. Sen asian puolesta, jota hän rupesi ajamaan, hän antoi kaikkensa. Niinpä hän taisteli voimakkaasti Karjalankin asian puolesta sekä sanoin että teoin. Otettuaan osaa Suomen vapaussotaan Oulun läänin I. rintamakomennuskunnassa ja Kajaanin sissihiihtäjissä oli hän mukana ensin Aunuksen vapaustaistelussa v. 1919 majuri von Hertzenin rykmentissä ja sitten Karjalan vapaustaistelussa v. 1921 räjähdyskomennuskunnassa. Lukuisat ovat ne tuliset puheet, joita Simojoki asiamme puolesta piti ja ne kirjoitukset, joita hänen kynästään lähti. Olivatko kaikki hänen otteensa oikeaan osuvia, siitä voidaan olla eri mieltä. Yhdestä asiasta voitaneen kuitenkin olla yksimielisiä: Elias Simojoki oli soturi, taistelija ei yksin taistelukentillä, vaan rauhan töissäkin niiden asiain puolesta taistelllessaan, joita hän piti oikeana. Viimeiset tiedot kertovat, että Elias Simojoki taisteli ase kädessä tilitantereilla pelottomana ja sankarillisena — ei yksin palavasti rakastamansa isänmaan puolesta, vaan, niin uskomme, muistaen rakastamansa Karjalan heimon tulevaa vapautta.

Tämän kuun 2 p:nä kuoli ilmapommituksen uhrina Suomen kreikkalaiskatoლისen kirkollishallituksen sihteeriksi *Yrjö Somer*. Vainaja oli kuollessaan 42 vuotias. Hän oli syntynyt Joensuussa ja tuli siellä ylioppilaaksi 1917. Suoritti sittemmin rautatievirkamiestutkinnon ja toimi mm. harjoittelijana Säiniön asemalla ja sähköttäjäjänä Lappilan asemalla. V. 1928 hänet valittiin maamme kreikkalaiskatoლისen kirkollishallituksen sihteeriksi. Samassa Sortavalan lentopommituksessa tuhoutui kreikkalaiskatoლისen kirkollishallituksen virastohuoneusto, mikä sekä on suuresti valitettava.

Past. E. Simojoki.

Merkitseekö Sinulle kotisi jotain? Hanki sinne silloin

HMN huonekalut.

Kauppias Juho Prokkonen †

Kauppias Juho Prokkonen.

Lukuista joukko Suomesa olevia itäkarjalaisia taistelee eri rintamilla yhteistä verivihollista vastaan. Kaatuneiden joukossa tapaa silloin tällöin myöskin itäkarjalaissyntyisiä henkilöitä. Tällä kertaa tuo viesti *Juho Prokkosen* nimen. Hän uhraisi henkensä Suomen vapauden puolesta joulukuun 2 p:nä ja oli kuollessaan 36 vuotias.

Kauppias Prokkonen oli syntynyt Repolan kirkonkylässä, toimi liikeapulaisena Utrassa, Joensuussa ja Enossa. Hän joutui maailmansodassa Kaukasian rintamalle. Vv. 1918—1922 hän kuului Muurmanilla toimineeseen kansainväliseen pataljoonaan ja taisteli vv. 1921—1922 Karjalan vapauden puolesta.

Repolan luovutuksen jälkeen Prokkonen siirtyi Suomeen toimien aluksi Turkinsaaren pakolaisleirin kirjantalon pitäjänä sekä sittemmin Kymminlinnan pakolaishuollon palveluksessa vuoteen 1928. Sen jälkeen hän perusti oman kauppaliikkeen Suojärvelle, jossa toimi kuolemaansa asti. Hän oli Heimoturiliiton jäsen ja eräiden Suomessa toimineiden Karjalakerhojen perustaja. Vainaja oli eräs niitä keskipolven ikäisiä karjalaisia, joka oli saanut taistella sekä Venäjän joukoissa että maansa vapausrintamalla näitä vastaan antaen lopuksi kalleimpansa maansa vapauden hinnaksi.

*

Aunuksessa 12. 7. 1903 syntynyt luutnantti *Pekka Alaranta* kaatui isänmaan vartiopaikalla viime joulukuun alkupäivinä. V. 1914 hän saapui pakolaisena Suomeen päästen täällä ystävällisten ihmisten avustamana osalliseksi koulusivistyksestä. Hän kävi oppikoulua ensin Lapualla ja Mikkelissä suorittaen myöhemmin kadettikoulukurssin ja tullen upseeriksi Suomen puolustusvoimiin. Luutnantti Alaranta palveli eri joukkoosastoissa, viimeksi rajavartiostossa.

*

Juuri saamamme tiedon mukaan on uhtualainen, entinen Karjalan vapaustaistelija *Nikolai Alanko* Suomen vapaustaistelussa kaatunut. Lähempiä tietoja kuitenkin puuttuu.

Rajalla.

Kirjoitettu kesällä v. 1939.

— Partiot Rantala ja Autio valmistuvat lähtöön — komensi meille kersantti, vartion päällikkö. — Yksi tunti aikaa! Noudan itse vangin ja sitten saatte ohjeenne!

Oli taasen sattunut vartiopirtille tuttuja »vieraita», Venäjältä »loikkari». Hautavaaran torppari, vartion lähin naapuri on kiirehtinyt tuvalle ja sanonut: »Loikkari, kummallinen loikkari, miehenräsy näytti tuskin ihmiseltä lainkaan!» Hän tuotuu ja näyttää miten kurja oli ololtaankin: »Sopotteli ja kaatui —».

Vartiossa herätään. Kevätillan rauhaisa, haikeahko tuntu on kerrassaan tiessään. Äsken niin leppoisa Saarijärven selkä on jälleen kalsea ja loputtoman hiljainen, rajaton ja eloton. Rajamaan henki huusi jälleen miestään: Herätkää, etsikää, täyttäkääpä paikkanne kansakunnan vartijat! Raja oli sellaista: tämä hetki rauhaa, seuraava levotonta, tylyä ja raskasta.

Kurkijärven salo, se oli partioreittien pisimpiä matkoja. Siis sinne tuli lähteä. Rajamies Rantala oli vanhimpia joukossa, hänen tuli lähteä, ja toinen on Autio.

Kevätilta hämärtyy. Saariselän selkä iski kipinöitä silmään, ja vartion piha on nyt jättänyt lumensa ja viheriöitsi. Ikävä oli lähteä, ikävää ja raskasta! Rajamies Rantala tuntee tämän sekä Kurkijärven reitin raskaat rajasalot. Kurkijärven suunta oli viimeisin kaikista.

Vuorokausi vierii. Rajamies Rantala on saavuttanut kaivatun Kurkijärven perukan ja katselee nyt aamua. Hiljaista, keveää ja kirkasta nauttia! Kurkijärven pinta otti kirkkaana silmään. Kas siinä se nyt on. Se sädehtii ja kipunoi! Sen pohjukasta taittoi rännäinen rajasu oikealle ottaen, siitä oikealle antoi hiljainen hongikko, salot sekä erämaa. Tämä oli korpea, tässä oli rajamaa. Tällaista on tämä rajamiehen elämä, ei se ollut hääviä. Tuossa oli raja, siellä jatkui Viena, siellä oli Karjala, ja sieltä tuli työ tämän rajamiehen elämään.

Rajamies Rantala on käynyt täällä ennenkin. Hän on kokenut ja nähnyt rajamies. Hän tuntee jo tämän; tämä Kurkijärven perukka on pahin. Kun tänne keran sattui, on oltava valmiina.

Kurkijärvi kipunoi. Sen herähtänyt selkä on keveä ja kuulea. — — Se katselee nyt kirkkaana Rantalaa silmiin, ja siitä käyvät hänelle mieleen taka-ajan muistelmat.

Siitä oli aikaa — — siitä oli aikaa noin kymmenen vuotta, kun Rantala tuli tänne Saariselän suunnalle Pohjolan perukoilta. Sieltä oli muuankin kaamea muisto: Rytöjärven perukassa oli ihmisen luuranko nauhattu petäjään, päässä sarvet, poronsarven rahnikat nuoralla sidottuna, kuulanreikä otsaluussa! Se oli kai »rajahai», rajamaan rosvo, joka varasteli poroja, ja jonka kostaja oli ampunut ja teillannut. — Toinen oli veli. Se kouristeli raskaimmin. Poika oli nuori ja juuri tullut Lappiin, ja sitten »rajahait» ampuivat hänet tuliltaan, kun eivät päässeet muuten hänen ohitsensa Suomeen.